

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ȚI.

ANULU L.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Cartierul neînfrunzito nu se primește. — Manuscrise nu se retrămit.

Nr. 239.

Sâmbătă, 31 Octomvre (12 Noemvre).

1887.

Brașov, 30 Octomvre 1887.

În zilele acestea a apărut în Varșovia o foarte interesantă broșură, care se ocupă cu politica actuală europeană.

Autorul acestei broșuri este renumitul profesor de la universitatea din Varșovia, consilierul de stat, Dr. Anton Semenovici Budilovic, istoric și politic însemnat.

Broșura din vorbă are cu atât mai mare importanță, cu cât ea se ocupă și de stările interne ale monarhiei austro-ungare, și Slavilor din monarhia le dă mari speranțe pentru viitor.

Foia cehică „Kromerizske Noviny” ia cu mare satisfacțiune act de ideile ce le desfășură și sentimentele ce le manifestă Rușii prin lucrarea numitului politic și consilier de stat, și pare că i se ia o pătră de pe inimă, când introduce darea sa de seamă despre amintita broșură cu următoarele cuvinte:

„Tote poporele europene se află într-o așteptare încordată. Poporul ceh, lipsit de orice independență politică, privesc cu cea mai mare îngrijire spre viitor. Ce se întâmplă cu noi în cazul unui război european? Întrebă fiecare Ceh. Poporul ceh, durere, nu hotărăsc nimic în chestiuni de înaltă politică, îngrijit în treabă după vederile și simțimintele poporului rus în conflictele europene. Acum aflăm, ce simțiminte are poporul rus în această privință...”

Ușurată de grija ce-i apăsă sufletul, foia cehă își începe darea sa de seamă despre cuprinsul broșurii, care, suntem siguri, n'a putut să scape din vedere nici Ungurilor dela putere.

Autorul, după ce face istoricul celor două principale chestiuni, care agită și amenință a sguțul Europa tutrăgă, cestiunea alsăo-lotaringică și cestiunea bulgară, deduce că conflictul nu se poate înlătura pe cale pacnică, ci numai cu putere armată, numai prin război, pentru că nici una din cele patru puteri direct interesate în una din cele două chestiuni nu va ceda una alteia. Și chiar dacă Austro-Ungaria are pe partea ei ca aliați pe Anglia, Germania, poate și pe Italia, Serbia, România, Bulgaria lui Stambulov și Polonia emigranților, Rusia, precum a ținut peptu cu întreaga Europa aliată, așa nu se va da îndărăt dinaintea Austro-Ungariei, apoi de ar fi măcar condusă, nu de Benedek, der chiar de Napoleon.

După ce autorul arată că Austro-Ungaria nu se va pute bucura de ajutorul Germaniei, din cauza Franței, care așteaptă momentul potrivit să și recucerască Alsătia-Lotaringia, trece la stările interne din Austro Ungaria, care nu sunt nicidecum de natură a o încuragea la război cu Rusia și de care acesta negreșit va căuta să profite într'unu asemenea casu.

„Austro-Ungaria, dice politicul rus, suferă de o grea crăă internă, pe deoparte națiunile privilegiate: Germanii, Maghiarii, Polonii și Jidovii lucrăză să facă statul alu lor, de altă parte sunt milioane de popore ingenuchiate, precum Rușii în Galiția, Lodomeria, Bucovina și Ungaria, Slovaci în Ungaria, Sărbii și Croații în Ungaria, în regatul trinitar, în Bosnia și Ertegovina, Românii în Ungaria și în Ardelu, Slovenii în țările alpine și Cehii în țările boemomorave”.

Consilierul de stat rus dice că din cauza stărilor interne, Austro Ungariei nu-i poate veni la socotă să grăbescă rezolvarea conflictului os ticu prin război, ci așteptă ca mai întâiu Germania să ingenuche pe Franca, și apoi cu ajutorul ei să caute a rezolva cestiunea orientala. Stăndu lucrurile astfel, întrebă:

„Der Rusia aștepta-va ea, până ce mâinile Austro-Ungariei și Germaniei voru fi libere? Pri-

vi-va indiferentă Rusia la intrigile din Bulgaria, la exploatarea Serbiei, la maghiarisarea Slavilor din Ungaria, la polonisarea Rușilor galițiani? Grăhirea războiului e deci în interesul... Rusiei, întârzierea în alu... Austriei.”

Vederile desfășurate în această broșură sunt vederile tuturor politicilor și publiciștilor ruși, despre acăsta s'a putut convinge ori-ce om, care a urmăritu pressa rusă cu atențiune de câte ori a tratatū tema de mai sus.

Rusia contăză, într'unu casu de război cu Austro-Ungaria, pe stările de încordare și de dușmăniă, în care se află poporele din monarhia noastră, din cauza privilegiilor unora și nedreptăților altora.

Der pe când guvernul din Viena își dă tôte silințele posibile a mulțami poporele din partea transilvană a monarhiei și a și-le căștiga cu trupū și sufletū pentru monarhia, satisfăcându-le rëndu pe rëndu trebuințele culturale-naționale și lărgindū puținū câte puținū sfera drepturilor lorū politice, pe atuncu guvernul ungurescu împreună cu tôte partidele politice unguresci și-au pusū în capū să întindă cu ori-ce preț cōrda până la estremū.

Și de de și întindū cōrda, nedreptăndū când o naționalitate când alta, scurtândū drepturile politice și culturale-naționale când ale uneia când ale alteia, persecutândū pe bărbații de inimă când ai uneia când ai alteia dintre naționalități, mergendū cu uneltirile de maghiarisare pēnē a smulge copii din sīnulū naționalității cāreia aparținū și a i înstreina între Unguri spre a fi maghiarisați, precum se întâmplă cu sērmanii copii Slovaci.

Gândescă-se seriosū Ungurii dela putere la urmările faptelor lorū și se nu pērdă nici unū momentū din vedere, că în momentele de crăă vorū avē nevoie tocmai de acele naționațități, pe care ați le nedreptătescū.

Serisori de aderință adresate generalului Traianu Doda.

Oravița, 15 Oct. 1887.

Aderămū întrū tôte la enunțatiunile cuprinse în literile, ce ai adresatū dietei țării. Te felicitămū pentru curagiulū civicū și iubirea neclătită cātră națiunea Ta. Dumneșeu cu Tine și cu cauza ce o aperi.

Andrieu Ghidiu, protopresbiterū; Ilie Trailă, avocatū; Simeonū Măngiuca, avocatū; Ioanū Lepa, avocatū; Alexandru Coca, candidatū de avocatū; Alexandru Măngiuca, candidatū de avocatū; Ioanū Țeranū, Nicolae Tatucu, preotū ortodoxū; Iacobū Botosū, brutariu; Mihaiu Fometescu, cojocarū; Nicolae Hōsea pictorū; Mateiu Stroia, argășitorū; Petru Manețiu, croitorū; Sofronie Motea, argășitorū; Ioanū Bogdanū, docinte greco-catolicū; Adamū Maneiu, economū; Valeriu Dionisie, docinte gr-cat.; Mșteiu Ciorei, economū; Vasiliu Pascu, parochū greco-catolicū; Adamū Maneiu, agronomū; Ioanū Iotioviu, comerciantū; Adamū Maneiu, Petru Cipu, economū; Ioanū Iuica, preotū ortodoxū; Teodorū Petcu, agronomū; George Popoviciu, preotū ortodoxū; Matia Beica, economū; Nicolae Simu, invēțatorū; Ilie Beica, agronomū; Ioanū Petroviu, preotū ortodoxū; Trifu Ciorei, economū; Ioanū Bistreanu, oficiantū în pensiune.

Oradea mare, 13 Oct. 1887.

Aderămū la vederile și ținuta expresă în epistola adresatā cātră președintele dietei. Te felicitămū pentru acăstā ținutā bărbătescā.

Aderenții partidei naționale române.

Ilustrisime Domnule Generalu! Bine-voesce a primi profunda noastră aderență pentru adevărurile, ce le-ai spusū în scrisōrea adresatā cātră președintele dietei țării. Suntemū mândri a Te felicită, căci și acum, ca totdeuna, ai împlinitū o datorie față de Tronū și față de națiunea Ta.

Te asigurămū sērbătoresce, că convingerile Tale suntū convingerile noastre.

Iladia, în 10 Oct. n. 1887.

Ai Ilustrității Tale

Stimătorū: Petru Popoviciu, gr.-or.; Octavianū Madincea, preotū românū; Dimitrie Lința, invēțatorū românū gr.-or.; Ionū Popoviciu, neguțatorū; Teodosie Popoviciu, neguțatorū; Petru Ania, neguțatorū; Iosifū Ania, economū; Pavelū Ania, economū; Ionū Ania, economū; Ionū Zeico, neguțatorū; Miloșū Luchiciu, invēțatorū gr-cat.; George Verca, invēțatorū gr.-or.; Ionū Țepeu, măiestru; Pavelū Catina, faurū; Ionū Zeico, economū; Nicolae Murgu, Iosifū Catina, Ionū Murgu, Radulea Iosifū, Ilie Murgu, Nicolae Radulea, Ionū Murgu, Davidū Lazarū, Pavelū Luca, neguțatorū; Lazarū Lazarū.

Vorbirea lui Kalnoky și pressa rusă.

„Journal de St. Petersburg” voesce să aștepte textul oficial al discursului comitelui Kalnoky, deoarece unele părți din discursu au datū prilegiu la unele observațiuni și au produsū o mare surprindere. Pentru acum numitulū diarū rusescū voesce să constate că modulū cum înțelege comitele Kalnoky situațiunea principelui Ferdinand de Coburg se deosibesce foarte multū de părerea guvernului rusescū. După părerea comitelui Kalnoky, acestei situațiuni, pentru ca să fie legală, nu'i mai trebuie decât confirmarea puterilor. Rusia din potrivă niciodată n'a recunoscutū legalitatea alegerei Sobraniei bulgare, deoarece chiar acăstā adunare n'a fostū decâtū produsulū violenței și alū ilegalității. Avēndū în vedere acăstā deosebire de vederi în ce privesc punctulū de plecare, este anevoie d'a ajunge la o înțelegere în privința crăă bulgare. Diarulū din Petersburgū încheie articolulū sēu cu următoarele cuvinte:

„In ce privesc străduințele comitelui Kalnoky d'a căștiga pe Rusia pentru cauza păcei, n'avemū nevoie d'a releva, că ele ar fi multū mai folositōre decât ar fi îndreptare în altă parte. Acăstā pace este totū atâtū de puținū amenințatā, pe câtū este de amenințatā independința poporelorū balcanice. Acestea suntū numai vorbe, care au succesū înainte parlamentelorū și care n'au altceva în vedere decâtū acăstū succesū”.

După o telegramă din Moscva discursulū comitelui Kalnoky sapă o nouă grōpă între Rusia și Austria. Politica lorū în Orientū pare într'unū modū definitiv nereconciliabilă. Se consideră în Moscva ca o nerușinare silinta ce și dă Austria pentru a și aroga rolulū de amicū alū țărilorū balcanice, în opunere cu Rusia, care în timpū de secole, a făcutū pentru aceste țeri sacrificii necalculabile. Destăinuirile d-lor Crispi și Kalnoky suntū socotite ca expresiunea chiar a unei politice ce revoltă opiniunea publică. Cu tôte acestea ele nu schimbă întrū nimicū pozițiunea actuală a Rusiei, care este unanimū consideratā ca avantagiōsă. Evoluțiunile ligei Europii centrale vorū aduce necesarmente ceea ce fū aci totdeuna doritū într'unū modū arđetorū, mai cu sēmă o acțiune combinatā a Rusiei și a Franței, care va paralisa ori-ce altă combinațiune și va asigura victoria justiției, când ceasulū rēsbunării va suna.

Trupele rusesci la granița austro-ungară.

Diarulū germanū „Kreuzzeitung” scrie următoarele:

Unū prietenū alū diarulū, care a avutū o mare afacere comercială în Rusia, reînforcēndū-se, ne comunică că scirea diarulū „Kreuzzeitung” privitōre la concentrarea trupelorū rusesci pe granița austriacă la începutū a fostū primitā cu îndoială, deoarece nu se putea crede, că guvernul rusescū, când comerțulū decrēscē și calamitătatea rublelorū creșce, va esecuta nisce mēșuri, cari să mārēscă neîncrederea în intențiunile pacnice ale politicei rusesci și în același timpū să mārēscă și neliniscia economică.

Din nenorocire nu mai rămāne nici o îndoială în privința comunicării noastre, deoarece întreaga divisiune de cavalerie dela Moscva, precum și o mulțime de tunuri au plecatū d'acolo și nu mai este pentru nimenea secretū că

trupele au plecatu spre granița austriacă, oprindu-se în apropiere de Lublin.

D'asemenea la Vilna s'a vorbitu fără nici unu incungiur că și acolo trebuie să sosescă trupe, pentru ca să sporescă numărul trupelor, care se găsescă la granița prusiană.

Noi, din parte-ne, adăogăm la această comunicare, care ne vine și din altă parte sigură, explicațiunea că diviziunea de cavaleriă No. 13, dela Moscva, după cum se scie aparține districtului 13 militar și se compune din regimentele de dragoni 37, 38 și 39, din regimentul de cazaci Orenburg No. 2, și două baterii călărețe, și că, ținându că acele regimente au 6 escadrone, trupele rusești la granița austriacă se sporescă, nici mai multu nici mai puțin, decât cu 24 de escadrone și 16 tunuri.

Cum că s'au trimis trupe și spre granițele noastre prusiane este foarte ușor și posibil, deorece în cercurile militare din Petersburg încă în primăveră s'a vorbitu de acestu lucru. De altmintearea nici Rușii nu tănuiescă că ei lucră din răspuțer la construirea liniilor ferate de ost și la terminarea lucrărilor de fortificațiun, și că în specialu linia Narev este aceea de care ei se îngrijesc mai mult.

Revoltă în Bulgaria.

Din Bulgaria a sosit scirea că o bandă de insurgenți, după ce ar fi pus mână pe Eski Zagra, s'ar fi îndreptat spre Ternoava. Guvernul din Sofia ar fi expedit în grabă trupe spre a pune mână pe insurgenți.

O telegramă din Sofia dela 7 Noemvre spune că turburările isbucite în Eski-Zagra par a fi mai grave de cum se credea la început. Deși organele guvernului asiguraseră, că ordinea s'a restabilit, totuși la 6 Noemvre s'au trimis trupe rumeliote în marș forțat spre Eski-Zagra. Circulă șgomotul, că miliția locală și jandarmii au avut o luptă de mai multe ceasuri cu rebelii.

Confederațiunea balcanică.

„Correspondance de l'Est“ primesce următoarea telegramă din Sofia:

D-nii Stambouloff și Stransky au de cât-va timp numeroase conferințe cu d-nii Rangabe, ministrul Greciei, Beldiman, ministrul Serbiei. Miniștrii bulgari au căutat să convingă pe cei trei diplomați că principele Ferdinand ar putea cu înlesnire să fi recunoscut de Grecia, de România și de Serba, ca unele ce n'au negarantat tratatul din Berlin și nu sunt prin urmare răspunzătoare. Unu asemenea act ar fi primul pas făcut spre formarea unei lige a statelor balcanice.

Diplomații au făgăduit că are să refere guvernelor respective; d'er au exprimat în același timp indoeli în ceea ce privește necesitatea demersurilor lor. Densii au obiectat, că este adevărat că cele trei puteri n'au semnat tratatul din Berlin, d'er că au câteși trele interese ca tratatul să fi menționat.

Nutrimențulu soldatului în diferitele armate.

„Pester Lloyd“ face o comparați între hrana ce se dă soldatului rus și celui austro-ungar, spre a

constata chipul insuficient în care este hrănit cel din urmă.

Anteu și anteu soldatul rusu capetă de două ori pe di câte o ciorbă caldă, pe când cel austriacu numai odată, la amiazi, și seara nu capetă nimic.

Porțiunea de pâne ce capetă unu soldatu austro-ungar pe di e de 840 grame; cel rusesc 1680 grame. Din acesta e liberu să-și cêră o parte în ban. Soldatul rusu are pe di 28 decagrame de carne, pe când cel austro-ungar numai 19. În timpu de postu soldatului rusu i se dă o duplă porți de pește, lucru care s'a introdus și în Germania.

Gradele inferioare încă sunt în Rusia mai bine îngrijite decât în Austro-Ungaria. Sergentulu rusu capetă o duplă porți de carne și pește, așa că și pôte ține și femeia. De câtva timpu li se mai dă Rușilor, pentru variați, și carne de porc.

Soldatul francesu nu capetă pe di decât 750 grame de pâne; d'er o pâne superioară în calitate, albă și hrănitore. Dimpotrivă rațiunea de carne a soldatului francesu e de 30 decagrame, seu 20 decagrame de conserve și 20 de slănină. Soldatul francesu capetă în 329 zile ale anului carne prospetă, în 24 conserve de carne și în 24 slănină. Pe lângă asta mai capetă vin, zahar și cafea.

Soldatul germanu nu e nici pe departe atât de bine hrănit ca cel francesu. Are numai 18 decagrame de carne pe di; mai puțin d'er și decât cel austro-ungar; în schimb capetă însă mai mult din celelalte articole de hrană.

Rațiunea de carne ce capetă soldatul în celelalte țeri e: în Italia 20 decagrame, în Anglia 38, în Turcia 27, în România 40, în Serbia 22.

Mai bine se hrănesc d'er, conformu acestor cifre, soldatul român.

„Pester Lloyd“ termină articolulu seu cerendu pentru soldatul austro-ungar măcaru ceva pentru mănecarea de seara.

SCRILE ȚILEI.

Cetim în „Kolozsvar“ dela 8 Noemvre: „După cum vestese o foia din Oradea-mare, în cercurile informate ale societății se vorbește despre episcopulu gr. cat. Michailu Pavelu, că din palatul seu episcopescu din Oradea-mare voese să fie unu institutu de creștere pentru fete, er' ea reședinți pentru sine voese să cumpere o casă a lui Kovacs, pe care o va străforma amensurat în cerințelor moderne. În institutu ce se va înființa pentru creșterea fetitelor, atât limba de învățământ, cât și limba de conversați în societate va fi limba ungară. — Cu alte cuvinte „Kolozsvar“ bate șeaua; ilu sfătuim să se caute unu cuiu tare, de care, să se aterne kulturegiletista dorința. În școlă românească numai românește se pôte învăța și conversa.

—x—

În proporți cu alte părți, serie „Kolozsvar“, din părțile ardeleno nu emigrăz așa mulți în America. Emigranții de aici sunt în preponderanță Sași. Acesta vră „Kolozs.“ s'o dovedescă cu împrejurarea, că „Tageblatt“ a primitu o epistolă dela unu Sasu ardelenu emigrat în America. — Dreptu are foia bugetară, că din Ardealu nu emigrăz așa mulți în America, emigrăz însă foarte mulți în România, cea mai mare parte din emigranți fiindu Unguri.

—x—

Advocatulu Balog din Zelău pledă într'unu articulu publicat în unu diaru juridicu din Budapesta pentru înființarea unui fondu de pensiu în favorulu advocatilor din Ungaria. Fondulu s'ar pôte înființa, după părerea numitului advocat, prin arangiarea de bani. Recomandă deci să se arangeze în Budapesta unu balu: câtu pentru vânzarea biletelor de balu, dice că „despre acesta s'ar îngriji esecutorii vostri.“ — Încă unu mijlocu de căpătuire, prin presiunea esecutorilor judecătorești.

—x—

Bancherulu evreu Hirsch Moritz, despre care am amintit că a dăruit o sută de milioane franci pentru scopuri de binefacere pe seama Evreilor din Europa, este unu bărbat foarte meritat pentru Evreii din Ungaria mai ales. „Mii de cereri primesc el în fiecare an dela Evreii din țera noastră și baronulu Evreu Hirsch se grăbește, precum spune „Kolozsvar“, a le răspunde prin câte o scrisore cu bani. Sute de mii a trimis el și până acum pe seama Evreilor seacăi din Ungaria, er' acum, pentru împărțirea celor o sută de milioane franci, a cerut dela o domnă evree, loana Bischoitz, consemnarea societăților evreesci de binefacere din țera noastră, căci prin aceste societăți vrea să se împartă banii.

—x—

Cu ziua de 1 Noemvre n. s'au mai înaintat în armata comună la gradulu de căpitanu cl. I.: căpitanii de cl. II. George Horvatu la reg. 51 de inf., Petru Maticea la reg. 63 de inf.; la gradulu de căpitanu cl. II.: locotenenții Dan. Mataringa la reg. 100 de inf., Demetriu Brumaru la reg. 83 de inf., Ienache Ionu la reg. 33 de inf., Baltasar Fabuș la reg. 63 de inf.; în departementulu comptabilității militare la gradulu de căpitanu cl. II.: locotenentulu Const. Liuba, la gradulu de sublocotenent: Simionu Barba la reg. 16 de inf., Ioanu Voicu la reg. 64 de inf.

—x—

Din bugetulu ministerului de războiu comunu alu monarhiei noastre se plătesc astăzi: 30 generali de artilerie și cavaleriă (Feldzeugmeister), 161 locotenenți de mareșali (Feldmarschalllieutenant), 234 generali-majori, adică laolaltă 425 generali; apoi 530 coloneli, 1187 majori, 3152 căpitanii de infanteriă și cavaleriă, 935 locotenenți, 588 sublocotenenți, 57 preoți militari, 126 auditori, 659 medici, 155 oficeri de comptabilitate și 1543 oficianți militari, așa d'eră aproape 9700 oficeri.

—x—

D-lu Ioanu Drăgălina, sublocotenent c. r. la reg. de infanteriă Nr. 43, Caransebeșu, a eșit din armata austro-ungară și a intrat în aceeași calitate în armata României, spune „Luminătorulu“.

—x—

Cetim în „Războiulu“: Mai mulți tineri convenind a forma o societate literară și științifică și avându consimțământulu marelui poetu român Eminescu s'a hotărât ca această societate să pörte numele de „Societatea Eminescu“. Totdeodată s'au împărțit liste pentru a strânge bani spre a da o reprezentați teatrală în folosulu marelui poetu.

—x—

Bugetulu orașului Bistrița pe anul 1888 e preliminatu la veniturile ordinare cu 121,140 fl. și la veniturile estra-ordinare cu 271,500 fl. Cheltuielile ordinare sunt preliminate cu 86,847 fl. și cheltuielile estra-ordinare cu 305,000 fl. Bugetulu are deci unu escedent de 792 fl.

(5.) FOILETONU.

LOGOFETULU MATEIU

NOVELA.

Era în contra obiceiului seu, de a pleca așa de vreme, d'er așa se întâmplă uneori, ești cuprinsu de unu doru de plecare și astfel faci lucruri, despre cari abia târziu îți poți da seama de ce le-ai făcutu.

Ceilalți au mai rămas, d'er Mateiu încălecă pe negrul seu și luă drumulu dealungulu.

Afară răsărise luna, nu pentru ca să-i facă lui Mateiu vră-o impresiă, ci pentru că era timpul să răsăre, și adia puținu vântulu, ceea ce-i cădea de totu bine după petrecerea dela Rădița.

Calulu o luă în boestru lăsându unu lungu prafu după el, și mergea unde-lu ducea stăpănilu seu.

Deodată Mateiu își oprî calulu.

„Am făcutu rău că am pornitu,“ îi trecu prin minte, „căci de siguru ceia..... voru crede că eu mergu la Maruța.“

Și cum se oprise el, voia să se întorcă, d'er făcu câteva smucituri în dreapta și în stânga și în cele din urmă gândindu în sine — „ce mi pasă!“ — trase pînțen negrulu și acesta sbură până la curte.

Acolo se afla și Maruța.

Când a plecatu logofetulu, Rădița a eșit în pragu și proptită de stălpulu ușei se uita mănioasă cătră sat.

„Tote 'să până odată!“ grăi ea în sine și intră erăși în casă.

V.

Mai era puțin până la curte.

Căni, cari din pricina arșiței sôrelui totă diulița au statu ascunși prin bălării, începură a lătra.

Când se apropiă bine de curte, se potoliră și căni, căci cunoscără pe Mateiu; d'er cu toate acestea totu se mai chilăliau în semnu de pretiniă.

Logofetulu îi cêră necăz, deorece credea că se voru scula boerii din somnu.

Nu de coconulu Nae se temea Mateiu, ci se temea de cocona Eleftera, și nu i-ar fi venit la socotela să se deștepte din somnu.

Curtea boerescă este încunjurată cu gardu înaltu de-unu stânjinu, are o pörtă mare cătră drumu și o porțiță cătră sat.

Pe această porțiță a intrat logofetulu, căci pe aci era dosulu căsciorilor, unde se afla Maruța.

Mateiu își legă calulu de gardu, se strecură frumușelu în dosulu căsciorilor, se apropiă de ferestra care era în fundu, și se uita în căscioră. Era ceva mai depărcior, așa că nu putea fi observat.

În căscioră era Maruța. Era de totu veselă și cânta.

Mateiu cuprinsu de unu neastămpêru, voia să se apropiă de ferestra, d'er par'că nu-lu lăsa inima; îi mai plăcea să privească din depărtare printre drugii de feru.

Se gândea logofetulu la felu de felu de lucruri, cu toate acestea repede îi periră gândurile și plecă dreptu la ferestra.

— Bună seara Maruța! — dice el și se apucă cu drêpta de drugii dela ferestra și se uita cu mare dragoste.

Maruța era îmbrăcată într'o rochiă albastră, cu o cămaș albă ca lebeda în apă.

Ea n'a băgat în dată de seama, cine este la ferestra, de aceea când se întorse tresări.

Ea rămase în acelu locu unde se afla, și și muta privirile dela ferestra în pământu și din pământu erăși la ferestra. Într'unu târziu se apropiă și ea puțin și încep să vorbească:

— Unde ai fostu, Mateiu, de vii așa târziu? — îl întrebă ea. — Ai avut vră-o treabă? Ești îmbrăcatu ca de horă?!

Mateiu stetu puțințel fără să dică ceva.

— N'am fostu la horă, Maruța, am fost airea! — răspunde el.

— Unde ai fostu? — îl mai întrebă odată.

— Astăzi e Duminecă și am fostu la primblare. — încep logofetulu, cu toate acestea nu se simțea bine că nu spune adevêrul, și era cuprinsu de unu felu de necăz. „La ce să mințu ca unu băiatu?“ îi trecu prin minte și continuă astfel: — Am fostu la horă Maruța, am fostu la horă la Rădița, și de aci înainte, nu mai jelesu pe maica, am să mergu totdeuna la horă!

Limba franceză predată Românilor fără profesor, în timp de un an. — **Limba engleză predată Românilor** fără profesor în timp de un an. Diare limbice **săptămânale** pentru toate clasele, redactate în românește (cu pronunțarea figurată) de d-nul H. Lollot, profesor la liceul s-f. Gheorghe, în Bucuresci. — *Metode pentru a învăța singur a scrie și a vorbi limba franceză și cea engleză.*

Prețul abonamentului: Pentru limba franceză: Un an (cursul complet), 9 florin; — șese luni, 4 fl. 50 cr.; — trei luni, 2 fl. 25 cr.

Pentru limba engleză: Un an (cursul complet), 18 florin; șese luni, 9 fl.; — trei luni, 4 fl. 50 cr.

Cererile de abonamente se adresează: D-lui H. Lollot, Bulevardul Elisabeta, Băile Eforiei. — Bucuresci. (România)

Din cercul Ighiului, Oc'tomv. 1887.

Domnule Redactor! Terminându-se și a doua alegere de deputat dietal în cercul Ighiului pe periodul de 5 ani următor, nimeni după cunoștința mea nu și-a luat ostentia a da publicului român ocaziune prin vreunul din aceste direcții să se informeze despre constituționalul act, mărit atâtu de diarele maghiare.

După prima alegere în care cu aclamațiune fu ales fostul ministru Kemény Gábor, foile ungurești fără partidă își exprimau părerea de rău că alesul lor nici într'atât nu-i invrednicește cu prezența lui, încât să-i potă striga unu să trăească; îl țineau marea, îngâmfat și cu totul mai pre susu de clasele ce încep delă baron în jos. Ca să-i mulțamească și cu o lovitură să prindă două mușce, fostul ministru se scoborî din palatului cele pompoze, aprăpe de cei din colibă și ținându în mai multe locuri vorbiri alegătorilor săi, între altele dișe în comuna Ighi, mângâind pe alegătorii cu aceea: „că guvernul dimpreună cu dieta țării în continuu lucră pentru prosperarea și bunăstarea poporului în toate direcțiunile: agricole, industriale, comerciale și politice; în cele agricole a ridicat cultura viilor (dăca nu altfel, dăr prin floxeră), în cele industriale s'a silit a da pe mâna industriașilor banii țării prin procurarea trebuințelor pe seama armatei; în cele comerciale se silește a ridica comerțul prin tractate vamale; în cele politice, ce am dobândit? Am dobândit aceea ce antecesorii noștri înțelepți de multu au dorit și la care încă dinainte de 1848 au lucrat, adică „Uniunea“, care garantează și Ardealului putere convenită, căci Ardealul încă din anii lui Rákoczi până acum nu avu legi sancționate în totă forma; și alu doilea, cine cetesce foile se potă convinge despre „Magyar eszmének valódságáról“, adică idea maghiară de stat.

Era vorba ca să se dea mulțamita fiindu ales în Săcuime, dăr terenul liber totuși n'a lăsat spre a i-se pregăti altuia și astfel s'a depărtat cu cuvintele: că încă nu scie care mandat ilu va ține.

După abdicarea de mandatul din cercul Ighiului, s'a candidat de o partidă Dr. Rosenberger Gyula, ad vocat în Pesta, care într'unu duel avu împușcase pe unu Batyani, eră de altă partidă, ambe însă guvernamentale, Br. Kemény Géza, pentru care ținuse Kemény Gábor terenul ocupat. Acesta în vorbirea ținută în formă de program singur a desaprobatu colosul bugetu, ce absorbă averea țării, dăr totuși nu potă se diacă că timpul e venit pentru scăderea lui, căci numai armata s'orbe circa 40.000.000 fl., dăr acelea sunt de lipsă pentru că câtă vreme le dau acelea, scimă la spațele noastre o armată de unu milionu două sute de mii, de care în timpul presentu nu ne putem lipsi și credem că acea armată se va bate bine, și încă nu preste multu timp, după ce va trece preste noi catastrofa care e tare apropiată; atunci numai se potă micșora bugetul.

Dăr să trecem la actul de alegere, care mai multu ne interesează din punctul de vedere politic. Am fostu celit că la alegerea primă, unde numai unu candidat fusese, Românii au putut rămâne pasivi, acum însă, când lipsa era mare, totu aparatul comitalului începându dela comitele supremu până la celu din urmă

oficialu fură puși în mișcare umblându din comună în comună cu promisiuni și intimidări, după cum se potă vedea din alte diare. Pe lângă toate acestea nu ne am fi așteptat ca să vedem și din alte comitate dându materialul lor brutu pentru scoterea din urnă a lui Kemény Géza.

Mai puțin amu așteptat ca solgăbirul său nu sciu cine se influențează într'atât asupra unor locuitori cu dreptu de votu, fiă chiar și sărăntoși sau numai flămânzi, ca să alege la urnă cale de o di spre a strica pasivitatea română sigilată în 1881, 1884 și 1887, între cari chiar și notarul Barișiu, despre care se vorbește că n'ar fi chiar flămându, nici dără golu, și totuși fără de rușinare în fruntea a două-treizeci votisanți, între cari și preotul gr. cat. Meșiu din Cărpinișiu și învățătorul din Buciumi Ioan Lupu, Vasiliu Corpode învățătoru, și alți notari și birae cu cioportul fură aduși de numiți spre a nu rămâne mai pe josu de Iuda.

Nu puțin ne dore de faptele fără legătură ale celor ce se diacă pre sine Români, căci începându de acolo la vale toți notarii și biraele cu ciurdi lor mari și mici la poruncă au alergat la urnă; dintre aceștia putem numi pre notariul din Zlatna Albini, notariul din Feneșiu, notariul Nanu, totu notari, cari români nu voru pută fi niciodată; apoi notariul din Șardu Pap János, cu toți ai lui din Șardu. Nu mai puțin atențiune merită notariul din Bucurdea vinose Nesztor Mikloș, care atâtu de frumosu îi vorbește, de toți cei cari nu-lu cunosc și nu-i sciu faptele i-ar crede, dăr noi ilu scim bine că e unu cameleonu, și numai pe astfelu de căi a fostu susținutu în oficiu pe conta Românilor; fiă-i de bine, de Dumneșu, ca precum se încercă a rădica némulu românesc pe astfelu de căi, așa se fiă rădicită și vața lui. Din lista celor cu două fețe nu lipsese nici Metes Mozes din Cricău, care tare bine imităză pre „măta blândă ghiară rău“, cunoscutu ne este din toate purtările d-sale că ce Român bunu e. Spre completarea neonestelor servitii vine la rândul său Clemente Papiu de Galthoi, preotul Sântimbrului și administratoru protopopescu, pre care se vede că nici seminarulu, nici preotia nu l'a luminat și duchulu sântu nu l'a incununat cu darul de a și iubi neamulu. Și sciti de ce s'a folositu fiindu întrebatu: că de ce a alergat la urnă aducându și mamelucii cu sine: „că fiindu datoru la Collegiulu din Aiud, l'a amenințat că nu-lu mai așteptă decât nu va vota. Frumósă laudă ori scusa!

Atâtu acestora, cât și celorlți docenți: Stefanu Popu, Georgiu Mitrofanu, cari trăescu din sudorea Romanului, pentru ca să jöce ceardașu, apoi lui Pap Gyuri din Galda inf., ca și lui Șerbanu din Galthiu, cari se satură cu căpăii domnesci, pe cari nu-i despretuesce nici papa Paulu Cosma din Negrelesci fiindu și vânătoru, din care pricină a venit la Văluu gatându-se prescurile, Dumneșu se le ajute, precum ajută și ei neamului românesc.

Aceste paseri de nopte trebuie să se cunoscă de penele lor pe viitor și le recomandăm atențiunei publicului român. Cincinat.

Sciri polițienesci. De câteva săptămâni o parte din populațiunea Brașovului e agitată de unu sgomotu caracteristicu ce ese din grôpa orășenescă de lemne, sgomotu ce sémănă cu respirația grea cu gemete a unui omu. Sgomotulu se aude sêra și nopte. Mulțime de omeni adunați pe promenada de jos se încercă a și explica acestu misteriosu sgomotu ce ese din zidulu celu vechiu. Unii au mersu în fantasia lor aprinsă până a diace, că în diidu se află o ființă de viu îngropată, care ar vrea să iasă afară. Chiar poliția a căutat să afle această ființă și înarmată cu scări s'a suitu pe diidu. Acum spre liniștirea publicului, servescă spre sciință, că în diidu se incubase fără grije o cucuvea și portă de nasu publiculu în fiăcare sêra. Nu-i vorba, poliția a intervenit în această neplăcută afacere, dăr nu din motivulu, că dără ar deslega vr'o enigmă, ci fiindu că cățiva

copii curajoși vrându să arță acea ființă misteriosă, făcuseră în grôpa de lemne unu focu măricelu, care a trebuit să fiă stinsu de poliția, deoarece ar fi putut lua dimensiuni neplăcute.

Duinea trecută, espresulu Nr. 73 fu surprinsu furându paseri cântărețe. Se vede că în zelulu lui de a fura nu se gândise că numărulu de pe căciulă, ce se vede de departe, ilu potă trada.

Luni s'a găsit în colțulu Stradei teatrului unu medalion de aur. Păgubașulu ilu potă găsi la poliția.

Acum câteva zile, lucrătorulu de metale Karl Schramm fu găsit fără ocupațiune, avându la el și câteva foi scrise de el însuși, de cuprinsu confusu revoluționar, cărora însă nu li s'a datu nici o importanță deoarece autorulu e unu individ cu mintea mărginită și turburată, care acum doi ani a fostu adăpostit într'unu institutu de nebuni. Numitulu lucrătoru fu espulsat din orașu în comuna sa Leobesdorf.

Acum câteva zile s'a perdatu pe drumulu din Ulița négră în Ulița vâmie o pipă de spumă de mare ferecată cu argintu. Aflătorulu binevoiescă a o preda la poliția, în schimbul unei remunerațiuni corespunzătoare ce o va primi dela păgubașu.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

BERLINU, 11 Noemvre. — După cum comunică „Monitorulu imperiului“, consultațiunea medicală ce s'a ținutu eri în San-Remo n'a înălaturat, durere, temerile ce le-a exprimat din nou Dr. Makenzie despre suferința prințului de coronă. O decisiune definitivă se va lua după ce se va face o cercetare microscopică.

Banca imperială refuză lombardarea valorilor ruse. Dispozițiunea acăsta se motivează cu concludulu principiaru luat din parte dăttătoare de măsură.

CHICAGO, 11 Noemvre. — Lingg, unulu dintre anarhistii, a căroru executare a fostu fixată pe ați, s'a împușcat în închisore prin aprinderea unei capsule esplosive.

PARIS, 11 Noemvre. — Guvernulu a ordonat cercetare în privința afacerii Wilson ce s'a ivit în procesulu Caffarel.

DIVERSE.

Adenci bătrânețe. — În ziua de 16 Octomvre currentu, a încetat din viață, în comuna Cojasca, plasa Ialomița, județulu Dâmbovița, unu locuitoru anume Oprea Stangaciu, rudaru, în etate de 162 ani; elu era cunoscutu de toți sătenii din localitate, cărora le povestea din timpurile cele mai vechi. Numitulu fiindu de o tală înaltă, vârsta ilu garbovise atâtu de multu încâtu capulu ajunsese la mijloculu corpului, cu toate acestea era sănătos și umbla încă după hrană. Dintre copii făcuți în timpul căsătoriei sale, cea mai mare parte au încetat din viață în vârstă.

Cununiă. Emanoilu Arghiriadi și D-sora Ecaterina Voina își voru serba cununia religioasă Duminecă 1 Noemvre la orele 4 p. m. în Sf. Biserică a mănăstirii Sinaia. Adresăm felicitări tinerei părech!

Editoru și Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Astfelu grăi logofetulu și se depărtă puțin dela ferăstră.

Maruța rămase pe gânduri. Sufletulu ei era cuprinsu de felu de felu de bănueli și nu și putea da sémă despre pricina care lu face pe Mateiu să mērgă la horă.

Isi ridică fața ei albă și se uita la Mateiu, se uita însă mai cu dinadinsulu ca altădată, par'că voia anume să se convingă despre lucruri, cari o nelinișteau.

— De ce mērgi la horă? — întrebă Maruța cuprinsu de unu tremuru, — de ce mērgi la horă? — adause ea, se apropiă de ferăstră și se apucă cu amēdoue mânilor de dragii ei.

Logofetulu rămase rece la acăstu întrebare.

— Nu și inchipui, Maruța, că eu mērg la horă pentru cineva. Crede tu ce și spunu, căci când m'am hotărît să mērgu la horă, eram foarte necăjit. Am fostu, e adeverat! Acum însă am venit să te vedu ce mai faci. Am venit... iată așa... fără să mi fi trecut prin minte că am să viu. Veneam eu și altădată, dăr ați cum va fi fostu de rând, am venit mai târziu. Fără să sciu de ce am venit, vedu că aflându-mē lângă tine, imi mai fugu gândurile, mē simtu mai bine și mai mulțamit.

Gatându aceste vorbe, Mateiu se apropiă erăși de ferăstră și apucă cu mânilor dragii de feru și cum s'a fi întemplat, într'o mână a apucat și mâna Maruței.

Maruța sta și nu diaca nimica. Nu cerca a și lua

mâna de pe drugu, dăr nici lui Mateiu nu i trecea așa ceva prin minte.

Maruța nu diaca nimica, dăr inima ei bătea, și acăstea o simțea ea, și scia că nu bate de gēba, deoarece într'adeveru se simțea foarte bine.

— De nu ne-aru vedea cineva! fi trecu prin minte ca unu fulgeru, dăr îndată își uită erăși de sine și și plecă capulu spre dragii de feru, er logofetulu Mateiu o cuprinsu printre dragii, și se uita cu dragu în ochii ei plini de focu.

Calulu logofetului încep să se mișce, încep să necheze și astfel Mateiu se întorse cătră gardu, fi strigă odată pe nume și negrul se astempără.

Mai stēt puțin și apoi plecă.

Maruța rămase în poziția ei, par'că nici nu băgase de sémă că Mateiu a plecat, când deodată intră la ea în căscioră baba Rada, o femeie din sat, carea lucra câte ceva prin curte.

Baba Rada era doctorulu satului și se pricepea de totu bine „la toate bōlele și la toate blesnele“, cum diaca ea, „căci sunt multe bōle în lume, și decă sunt, trebuie să fiă pentru fiăcare câte unu lēcu.“

Când intră baba Rada, Maruța rămase speriată ca și cum s'ar simți vinovată de ceva.

Rada rămase în ușe și băgă de sémă că Maruța nu-i ca de obicei și de aceea o întrebă:

— Ce ai Maruța, par'că nu ești în toate ale tale.. spune mi ce ai?... nu cumva te-a deochiat cineva?...

Așa întrebă baba Rada, dăr Maruța tăcu, și fața-i înroșită totu mai roșă se făcea, și par'că o ardea ceva, așa se simțea de înferbintată.

— N'am nimica, leliță Rado, — grăi Maruța în cele din urmă. — N'am nimica, dăr... a fostu aici logofetulu Mateiu, — continuă ea și lacrimile i se iviră în ochi.

— Nu-i nici o pricină, — dișe ridēndu, — nu-i nici o pricină, draguța mamei, — continuă Rada, se apropiă de ea și o neteși pe frunte.

Maruța era totu cu ochii uși de lacrimi. Se simțea însă bine și din acăsta clipă nu se mai îndoaia că Mateiu o are dragu.

VI.

Sămbăta în totu locul este mai multă trebă la casa omului, și decă din întemplant te duci la cineva și vești toate tăbărite, vești spalându și curățind, atunci fără să vrei îți vine în minte idea că ați trebuie să fiă Sămbăta.

La moșiă nu este totu așa.

La moșiă nu se potă face deosebire între o di și alta, căci totdeuna este trebă destulă, și ori câtu se trudescu trei, patru femei, par'că totu nu sunt în stare să le isprăvescă toate, și par'că totuși o mulțime de lucruri rămân nefăcute.

(Va urma.)

Cursul la bursa de Viena din 10 Noembrie st. n. 1887.

Bursa de Bucuresci.

Cursul pietei Braşovului din 11 Noembrie st. n. 1887.

Cota oficială dela 2 Octomvre st. v. 1887.

Table with financial data for Vienna, including interest rates and bond prices.

Table with financial data for Bucharest, including interest rates and bank prices.

Table with financial data for Braşov, including exchange rates for various currencies.

TARIFA

anunţurilor şi inserţiunilor.

Anunţuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserţiuni şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repetiri se acordă următoarele rabate:

Table showing discounts for repeated advertisements based on frequency.

Dela 20 de repetiri în sus

Pentru anunţuri ce se publică pe mai multe luni se fac în-voiri şi reduceri şi peste cele însemnate mai sus.

Sosirea şi plecarea trenurilor şi postelor în Braşov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Braşov la Peşta:

Trenul de persoane Nr. 307: 7 ore 20 de minute sera.

Trenul mixt Nr. 315: 4 ore 01 minută dimineaţa.

2. Dela Braşov la Bucuresci:

Trenul accelerat Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineaţa.

Trenul mixt Nr. 318: 1 ora 55 minute după amez.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Peşta la Braşov:

Trenul de persoane Nr. 308: 9 ore 46 minute înainte de amez.

Trenul mixt Nr. 316: 9 ore 52 minute sera.

2. Dela Bucuresci la Braşov:

Trenul accelerat Nr. 301: 10 ore 12 minute sera.

Trenul mixt Nr. 317: 2 ore 32 minute după amez.

A. Plecarea postelor:

- List of departure times for postal services to various locations like Răşnov, Zărnesci, Bran, etc.

B. Sosirea postelor:

- List of arrival times for postal services from various locations like Răşnov, Zărnesci, Bran, etc.

Mersul trenurilor

Valabilu dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta şi pe linia Teluş-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table showing train schedules and fares for routes between Predeal, Budapest, Teluş, Arad, and Braşov.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grise.